

คู่ ทุ ก ช้ - คู่ ข าก

เมื่อสามีภรรยาทั้งสองฝ่ายมีศีลเสมอกัน รักใคร่ปรองดอง
กัน ไม่มีใจคิดร้ายต่อกัน เป็นผู้ประพฤติธรรม ในโลกนี้
มีศีลและวัตรเสมอกัน ย่อมเป็นผู้เสวยกามารมณ์ เพลิดเพลิน
บันเทิงใจอยู่ในเทวโลก

คู่ทุกข์ - คู่ยาก

๕๖

การสร้างบารมีเป็นหน้าที่หลักของมวลมนุษยชาติ ถือเป็นกรณียกิจที่สำคัญที่จะต้องทำ ไม่ทำไม่ได้ บุญกุศลที่เราสั่งสมวันละเล็กละน้อย จะก่อตัวรวมเป็นดวงบุญที่สุกใสสว่างติดแน่นอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อกลั่นตัวมากเข้าก็จะกลายเป็นบารมี เมื่อบุญบารมีเต็มเปี่ยม จะนึกคิดปรารณาสิ่งใด ก็สมหวังตั้งใจทุกประการ ดังนั้นบุญบารมีจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ เป็นสิ่งสำคัญ เป็นปัจจัยหลักของมนุษย์ โดยเฉพาะที่เราสร้างบารมีกันอยู่นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อชำระกาย วาจา ใจให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ฉะนั้นเราต้องสั่งสมบุญบารมีให้เต็มที่กันทุกคน

มีธรรมภาษิตที่ปรากฏใน สังฆาสสูตร ว่า

“สามีภรรยาทั้งสอง เป็นผู้มีศรัทธาเสมอกัน รู้ความประสงค์ของผู้ขอ มีความประพฤติสำรวม ดำรงชีพอยู่โดยธรรม เจรจาไพเราะต่อกัน ย่อมพบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต เมื่อสามีภรรยาทั้งสองฝ่ายมีศีลเสมอกัน รักใคร่ปรองดองกัน ไม่มีใจคิดร้ายต่อกัน เป็นผู้ประพฤติธรรมในโลกนี้ มีศีลและวัตรเสมอกัน ย่อมเป็นผู้สวดยกามารมณ์ เพลิดเพลินบันเทิงใจอยู่ในเทวโลก”

การตัดสินใจใช้ชีวิตคู่เป็นสามีภรรยากันนั้น จะต้องรู้จัก

คู่ทุกข์ - คู่ยาก

๕๓

ปรับตัวเข้าหากัน ต้องลดทิฐิมานะ แสวงจุดร่วมสมานจุดต่าง และต้องสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน จึงจะเรียกว่าเป็น คู่ทุกข์คู่ยาก คุณธรรมอย่างหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตคู่ยืนยาว อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในโลกนี้ และเมื่อละโลกไปแล้ว ก็ยังไปสู่สุคติโลกสวรรค์อีกด้วย นั่นคือ ทั้งคู่ต้องมีศรัทธาเสมอกัน มีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เลื่อมใสในพระรัตนตรัย นอกจากนี้ต้องมีศีลเสมอกัน ไม่ประพฤติผิดนอกใจกัน ถ้าทั้งคู่ประพฤติธรรม สำนวนกาย วาจา ใจเป็นปกติ ก็จะทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จะเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ ควรฝึกให้เป็นผู้มีจาคะเสมอกัน คือ มีนิสัยใจคอในการเสียสละช่วยเหลือคนอื่น ไม่ตระหนี่ในการให้ทาน ถ้าภรรยาชอบทำบุญทำทาน แต่สามีไม่ค่อยสนับสนุนก็อยู่ร่วมกันลำบาก ฉะนั้นจึงต้องฝึกเป็นผู้ให้เสมอ มีเรื่องอะไรพอจะช่วยเหลือเพื่อนบ้านได้ก็ให้ช่วยกันไป จะได้เป็นที่รักของคนรอบข้าง

คุณธรรมอีกอย่างหนึ่งที่พึงมี คือ ทั้งคู่ต้องมีปัญญาเสมอกัน ตั้งแต่ใช้เหตุใช้ผล ใช้สติมากกว่าอารมณ์ ไม่ตามใจตนเองจนตื้อรันเกินไป มีความเห็นอกเห็นใจกัน ต้องพูดกันรู้เรื่อง มีปัญหาที่ช่วยกันแก้ไขไม่นิ่งดูดายในปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น หากเป็นเช่นนี้ ชีวิตคู่จะดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีความสุข

คู่ทุกข์ - คู่ยาก

๕๘

แม้ในยามที่มีภัย ชีวิตก็สละแทนกันได้ เพราะความรู้สึกว่า ได้ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ใครได้คู่ครองเช่นนี้ ก็จะเป็นคู่ทุกข์คู่ยาก ทำให้ได้สร้างบารมีร่วมกันไปตลอดเส้นทาง

*เหมือนในสมัยพุทธกาล มีกุลสตรีคนหนึ่ง เมื่อแต่งงานแล้ว นางเคารพนบถนอบต่อสามีดุจเทวดา และได้ตั้งใจทำหน้าที่ศรีภรรยา ดื่นก่อนนอนทีหลัง ขยันทำงานบ้านทุกอย่างจนเป็นที่รักที่พอใจของสามี อีกทั้งยังปรนนิบัติดูแลพ่อแม่ของสามีเป็นอย่างดี ทำหน้าที่โดยไม่ขาดตกบกพร่อง ครอบครัวจึงอยู่เย็นเป็นสุข

วันหนึ่ง นางได้เดินทางไปเป็นเพื่อนสามี เพื่อไปทำงานต่างถิ่น ระหว่างทาง ทั้งคู่ถูกพวกโจรปล้นชิงทรัพย์ พวกโจรตั้งใจจะฆ่าสามีของนาง และเอานางไปเป็นภรรยา แต่นางเป็นสตรีผู้มีศีล จึงอ้อนวอนโจรว่า “อย่าได้ฆ่าสามีของดิฉันเลย ถ้าท่านฆ่าสามีของดิฉันจริง ดิฉันจะกลั่นลมหายใจให้ตายตามไปด้วย”

หัวหน้าโจรเห็นว่า นางมีความรักต่อสามีจริงๆ ยอมตายแทนสามีได้ จึงได้ปล่อยทั้งสองให้เป็นอิสระ ทั้งคู่พากันเดินทางกลับเมืองสาวัตถี และชวนกันไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า

คู่ทุกข์ - คู่ยาก

๕๕

สามีได้ทูลเล่าเรื่องความดีของภรรยา พระบรมศาสดาทรง
ระลึกชาติหนหลัง แล้วตรัสว่า “มิใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้น ที่สตรีผู้นี้
ได้ช่วยชีวิตของท่าน แม้ในกาลก่อน นางก็ได้ทำหน้าที่ของ
ภรรยาอย่างสมบูรณ์”

พระพุทธรองค์ทรงเล่าว่า ไกล่ป่าหิมพานต์ได้มีหนองน้ำ
ใหญ่แห่งหนึ่ง เป็นที่อาศัยของปูทองซึ่งตัวใหญ่มาก ขนาดจับ
ข้างกินเป็นอาหารได้ ทำให้ข้างที่อาศัยอยู่บริเวณป่านั้น ไม่อาจ
ลงไปอาบและดื่มกินน้ำได้สะดวก เพราะถ้าข้างตัวใดพลีผลลามา
ลงไป ก็จะถูกปูยักษ์ตัวนี้ใช้ง่ามมตีมาหนีบขา และลากลงไปใ
น้ำลึก ทำให้ข้างตัวนั้นจมน้ำตาย และตกเป็นอาหารของปูยักษ์นั้น

ต่อมา ข้างโพธิสัตว์ได้ถือกำเนิดขึ้นในป่าหิมพานต์ ท่าน
คิดจะช่วยไขลงข้างให้พ้นจากความลำบาก เมื่อเติบโตพอที่จะ
ต่อสู้กับพญาปูทองในหนองน้ำได้ จึงบอกบิดามารดา แต่ก็ถูก
ทัดทาน พระโพธิสัตว์ยังไม่ละความพยายาม เมื่อเห็นว่าตนเอง
มีพลังกำลังมหาศาลมากกว่าข้างตัวอื่นๆ จึงเรียกข้างทั้งหมดมา
ประชุมกัน และพาไปที่หนองน้ำ พญาข้างได้บอกให้ข้างทั้งหลาย
ลงไปหากินเหง้าบัวในหนองน้ำนั้นตามสบาย ส่วนตนเองคอย
สังเกตปูทองด้วยความระมัดระวัง

ข้างทั้งไขลงพากันลงไปใต้น้ำ หากินอย่างอึดหน้ำ

คู่ทุกข์ - คู่ยาก

๖๐

ล่ำราญ จากนั้นก็เริ่มทยอยกันกลับขึ้นมา มีพระโพธิสัตว์เดิน
รังทำย คอยระมัดระวังเพื่อให้ช้างทุกๆ เชือกได้เบาใจ ส่วนช้าง
ที่เป็นภรรยาของพระโพธิสัตว์ก็เดินนำหน้า ขณะนั้นเอง ปูทอง
เห็นพระโพธิสัตว์เดินขึ้นฝั่งเป็นเชือกสุดท้าย จึงรีบเอาก้ามยักษ์
ทั้งสองหนีบเท้าทั้งสองข้างของพระโพธิสัตว์ เหมือนกับช้างเหล็ก
เอาคีมขนาดใหญ่หนีบซี่เหล็กฉะนั้น

เมื่อพระโพธิสัตว์ทดลองใช้พลังมหาศาลยิ่งกว่าช้าง ๕
เชือก ยกเท้าตนเองขึ้น ก็ไม่อาจดึงทำให้ขยับเขยื้อนได้ ท่าน
พยายามแล้วพยายามอีกก็ไม่สำเร็จ ปูทองก็ยิ่งรัดแน่นมากขึ้น
ไปอีก และดึงท่านเพื่อให้จมลงไปในหนองน้ำลึก ท่านจึงร้องลั่น
ขึ้นว่าตนถูกปูหนีบ ข้างทั้งโหล่งต่างตกใจกลัววิ่งพล่านไปทั่ว
โดยไม่รู้จะช่วยเหลือท่านได้อย่างไร

ฝ่ายนางช้าง เมื่อเห็นสามีถูกมรณภัยคุกคามเช่นนั้นก็ไม่
ยอมหนีขึ้นฝั่ง รีบกลับมาให้กำลังใจพระโพธิสัตว์ว่า “ท่านอย่า
กลัวเลย ดิฉันจะไม่ทิ้งท่านไปเด็ดขาด” นางได้อ้อนวอนขอชีวิต
จากปูทองว่า “ปูผู้เจริญ ท่านมีกระดูกเป็นหนัง มีก้ามเป็นอาวุธ
ท่านเป็นผู้ประเสริฐกว่าปูทุกตัว ด้วยความถึงพร้อมด้วยวรรณะ
และความเป็นใหญ่ ดิฉันขออ้อนวอนท่าน ได้โปรดปล่อยสามี
ของดิฉันเถิด ถ้าหากท่านปรารถนาจะเอาพญาช้างไป ก็ขอให้

คู่ทุกข์ - คู่ยาก

๖๑

เอาฉันไปแทนเถิด”

ปูทองได้ฟังข้างพังอ่อนวอนเช่นนั้น คิดว่าจะจับข้างพังไปเป็นอาหารแทน จึงได้คลายกำมหมือมาจากเท้าของพระโพธิสัตว์ เพื่อจะไปคืบเท้าของนางข้างพังแทน พระโพธิสัตว์ได้โอกาส รีบยกเท้ากระต๊อบกระดองปูทองสุดกำลัง จนกระดองปูแตกสลาย ส่วนข้างที่เหลือต่างช่วยกันเองวงลากปูขึ้นมา กระต๊อบจ๋ำนกระแทงตาย ความอาจหาญและความเสียสละของข้างพังในครั้งนั้น ทำให้เหล่าข้างทั้งหลายยกย่องสรรเสริญว่าเป็นยอดภรรยาที่หาผู้เสมอเหมือนได้ยาก ทำให้เหล่าสัตว์ป่าได้อาบ ต้มกินที่หนองน้ำนั้นอย่างมีความสุข

เราจะเห็นได้ว่า การที่จะมีใครสักคนมาสละชีวิตแทนกันได้ นั้น แสดงว่าบุคคลนั้นต้องมีคุณธรรมภายในตัวมาก ต้องมีความมองอาจกล้าหาญ เป็นประดุจมิตรแท้ที่สละชีวิตแทนกันได้ พระพุทธองค์ทรงให้หลักธรรมที่จะทำให้ความรักยั่งยืน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขว่าต้องรู้จักการสงเคราะห์กัน เหมือนกรวด หิน ปูน ทราย มีน้ำเป็นเครื่องประสาน ทำให้จับตัวกันเป็นพื้นซิเมนต์ เป็นคอนกรีตที่แข็งแรง นำมาใช้ประโยชน์ได้ดี ชีวิตคู่ก็จะมั่นคงเช่นนั้น ดังนั้นต้องเริ่มตั้งแต่รู้จักแบ่งปันกัน เพราะที่ใด หากปราศจากการให้ ที่นั้นก็เหมือนทะเลทรายที่มี

คู่ทุกข์ - คู่ยาก

๖๒

แต่ความแห้งแล้งถ้าแล้งน้ำใจต่อกันแล้วไม่นานก็ต้องแยกทางกัน

พระพุทธองค์ทรงสอนให้ใช้คำพูดที่สุภาพเป็นปียวาจา รู้จักแนะนำตักเตือนกันด้วยความจริงใจ ยกย่องให้เกิดริตติซึ่งกันและกัน บางครั้งการพูดจาที่ไพเราะเสนาะโสดต่อกัน ยังมีคุณค่ากว่าการมอบเงินทองสิ่งของให้แก่กัน อีกทั้งให้ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อกัน มีสุขร่วมสุข มีทุกข์ ร่วมทุกข์ ยามมีภัยก็ร่วมกันต้าน มีความเสมอต้นเสมอปลาย ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์ สามีทำหน้าที่ของสามีที่ดี ส่วนภรรยา ก็ทำหน้าที่ของตนเองอย่าให้ขาดตกบกพร่อง หมั่นชักชวนกันทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา เป็นครอบครัวตัวอย่างให้กับครอบครัวอื่นๆ จะได้เป็นครอบครัวแก้ว ครอบครัวธรรมกาย มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งกันทั้งครอบครัว

